

**KSČ – okresní výbor
Toužim**

1949 – 1960

Inventář

EL NAD č. 1298
Archivní pomůcka č. 290

Simona Pelcová

Obsah

<i>Úvod</i>	3
I. Vývoj původce archivního souboru	4
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	12
III. Archivní charakteristika archivního souboru	14
1. Zpracování v roce 2002	15
2. Inventarizace v roce 2006	15
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	17
V. Záznam o uspořádání archivního souboru	19
a zpracování archivní pomůcky	
<i>Přílohy</i>	20
Příloha č. 1 Seznam použitých pramenů a literatury	21
Příloha č. 2 Seznam použitých zkratk	23
Příloha č. 3 Celkový přehled struktury archivního souboru	28
Příloha č. 4 Přehled předsedů, vedoucích tajemníků	29
a tajemníků OV KSČ Toužim v letech 1949 – 1960	
Příloha č. 5 Přehled základních organizací KSČ	31
v okrese Toužim s počty členů a kandidátů	
<i>Inventární seznam</i>	33
Okresní výbor KSČ	34
I. Volené orgány	34
1. Materiály okresní konference a volených	34
orgánů okresního výboru KSČ	
1.1. Okresní konference KSČ	34
1.2. Plénum OV KSČ	34
1.3. Předsednictvo (byro) OV KSČ	35

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Založení komunistické strany v českém pohraničí je úzce spjato s názorovým bojem uvnitř Německé sociálně demokratické strany dělnické v Československé republice (Deutsche Sozialdemokratische Arbeiterpartei in der Tschechoslowakischen Republik /DSAP/).¹⁾ V květnu 1920 se levicově orientovaní členové krajské stranické organizace v Liberci sdružili do Liberecké levice, která byla nakonec dne 7. 1. 1921 vyloučena z DSAP. S tímto postupem nesouhlasila většina členstva ašské, kadaňské, vejprtské a levicově orientované organizace na Karlovarsku, Jáchymovsku a Nejdecku, která vystoupila z DSAP a začala zakládat samostatná komunistická sdružení. Také na Bečovsku, Tepelsku a Žluticku, tedy na území budoucího nového okresu Toužim, se začíná formovat komunistické hnutí. Na Žluticku toto období mapují materiály, především prezidiální spisy, dochované v archivním fondu Okresního úřadu Žlutice. Komunisté z politických okresů Teplá a Žlutice a soudního okresu Bečov nad Teplou byly členy okresních komunistických organizací Bečov nad Teplou a Mariánské Lázně – Kynžvart.²⁾

Postupně se KSČ stále více zapojovala do politického dění. V letech předmnichovské republiky patřila k významnějším politickým stranám, po parlamentních volbách v roce 1935 již byla čtvrtou nejsilnější stranou v ČSR. Po odstoupení pohraničí Německu (důsledek Mnichovské dohody ze dne 29. 9. 1938) byla KSČ dne 27. 12. 1938 rozpuštěna na základě rozhodnutí tehdejší vlády a strana přešla do ilegality.³⁾ Od doby vzniku až do ilegality procházela komunistická strana postupným vývojem.

Po ukončení 2. světové války v roce 1945 a zejména po únorových událostech roku 1948 měla KSČ silnou pozici, neboť z hlediska ideologického působila ve všech úsecích politického, kulturního a ekonomického života společnosti. Sílicí vliv strany dokazuje její vítězství ve volbách do Ústavodárného Národního shromáždění, které se konaly dne 26. 5. 1946. V čele nové vlády stanul prvně v dějinách československého státu komunist Klement Gottwald. V těchto volbách získala KSČ také na Tepelsku a Žluticku převažující počet hlasů. Moc převzala KSČ dne 25. 2. 1948 a potvrdila ji svým vítězstvím ve volbách do Národního shromáždění, které se konaly dne 30. 5. 1948. Stala se jedinou vládnoucí stranou v tehdejší Československu.

Okresní výbor KSČ v Toužimi vznikl v roce 1949 z okresních komunistických organizací bývalých politických okresů Teplá a Žlutice.⁴⁾ Zápis z ustavující schůze se nedochoval. Prvním předsedou OV byl František Pleskač, kterého ve funkci vystřídal Josef Rajser navržený na schůzi POV dne 5. 4. 1949. Dne 19. 1. 1949 na třetí schůzi POV byl

¹⁾ Šebek, Jaroslav: Německá sociálně demokratická strana dělnická v Československé republice. In: Marek, Pavel a kol.: Přehled politického stranictví na území českých zemí a Československa v letech 1861 – 1998. Olomouc, Katedra politologie a evropských studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci 2000, s. 267 – 269.

²⁾ Zpráva VII. řádné krajské konference VIII. kraje KSČ konané dne 20. března 1927 v Karlových Varech. In: Sborník vzpomínek a archivních dokumentů 50 let KSČ na Karlovarsku, část II. Přílohy. Karlovy Vary, Okresní archiv Karlovy Vary 1971, s. 102 – 103, 106 – 108, 119.

Faltys, Antonín: Slovo úvodem. In: Sborník k dějinám dělnického hnutí a KSČ na Karlovarsku Vám, kteří přicházíte I. díl. Karlovy Vary, Okresní výbor KSČ Karlovy Vary 1966, s. 9 - 32.

³⁾ Marek, Pavel: Komunistická strana Československa v letech 1921 – 1938. In: Marek, Pavel a kol.: Přehled politického stranictví, s. 137 – 150.

⁴⁾ Patera, Bohumil: Vzpomínky předsedy, s. 43 – 44. Blažejovský, Václav: Vzpomínání na Únor 1948 z Teplé a Toužimi, s. 45 – 47. Hron, Otto: Zemědělci Tepelska stáli pevně za vládou K. Gottwalda, s. 48 – 50. In: Sborník k výročí Vítězného února na Karlovarsku Vzpomínky na Únor 1948. Okresní kulturní středisko Karlovy Vary, Okresní archiv Karlovy Vary 1973.

Kocourek, Josef: První kroky Toužimska k socialismu. In: Sborník vzpomínek a archivních dokumentů, část I. Vzpomínky komunistů. Karlovy Vary, Okresní archiv Karlovy Vary 1971, s. 86 – 91.

na místo dosavadního okresního politického tajemníka Kratochvíla zvolen Karel Pražský.⁵⁾ Ten byl ve funkci nahrazen Jaroslavem Prodělalem, již jako nový politický tajemník byl přítomen na schůzi POV dne 7. 7. 1949. V referátu vedoucího politického tajemníka Jaroslava Prodělala z V. okresní konference z roku 1950 se uvádí, že na IV. okresní konferenci v roce 1949, která byla vlastně první na nově vzniklém okresu Toužim, byl zvolen okresní výbor. V tomto referátu je dále mj. zmiňováno řešení případů a důsledky, které se objevily v souvislosti s tzv. Karlovarským případem, např. odvolání vedoucího tajemníka Karla Pražského a jeho vyloučení z KSČ v roce 1949.⁶⁾ Poslední vedoucí tajemník Antonín Pekárek byl ve funkci čtyři roky až do doby ukončení činnosti OV KSČ Toužim.

Vedoucí úloha KSČ v ČSSR trvala až do 29. 11. 1989, kdy byla zrušena na základě přijetí zákona Federálního shromáždění ČSSR č. 135/1989 Sb., novela Ústavy ČSSR. Tímto zákonem byl vypuštěn s účinností od 30. 11. 1989 článek 4 ústavy z roku 1960.⁷⁾ Novou následnickou organizací, která převzala komunistické ideály, se v roce 1990 po parlamentních volbách stala Komunistická strana Čech a Moravy.

Územní působnost Okresního výboru KSČ Toužim vycházela z územních změn v českých zemích a byla shodná s působností Okresního národního výboru Toužim.⁸⁾

V důsledku zákona č. 280/1948 Sb. ze dne 21. 12. 1948, o krajském zřízení, s účinností dnem vyhlášení 24. 12. 1948, zanikl Zemský národní výbor Praha a Zemský národní výbor Brno, vznikly kraje, byly vytvořeny krajské národní výbory a Ústřední národní výbor hlavního města Prahy. Na základě tohoto zákona vznikl Karlovarský kraj a od 1. 1. 1949 začal působit KNV Karlovy Vary. V přímé návaznosti na vznik krajů se změnilo i dosavadní územní členění okresů. Vládním nařízením č. 3/1949 Sb. ze dne 18. 1. 1949, o nové územní organizaci okresů v českých zemích, vydaným dle § 4 odst. 1 zákona č. 280/1948 Sb., byly stanoveny obvody okresů a jejich hranice byly upraveny podle hranic krajů. Nově vytvořený KNV Karlovy Vary spravoval území okresů Aš, Cheb, Jáchymov, Kadaň, Karlovy Vary, Kraslice, Mariánské Lázně, Podbořany, Sokolov a nový okres Toužim, který vznikl sloučením dvou bývalých správních okresů Teplá a Žlutice.

Po územní reorganizaci k 1. 2. 1949 měl nový okres Toužim cca 18 004 obyvatel a 122 obcí.⁹⁾ Na základě těchto úprav přešly od 1. 2. 1949 z bývalých okresů Teplá a Žlutice pouze některé obce do okresů Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Podbořany. Převážná část následujících obcí z bývalých okresů Kralovice, Planá, Teplá a Žlutice pak přešla do okresu Toužim¹⁰⁾:

⁵⁾ V zápisu je uváděn chybně jako František Pražský, ale z jeho podpisu na delegačním lístku doloženém u zápisu ze IV. okresní konference z roku 1949 je zřejmé křestní jméno Karel.

⁶⁾ SOkA Karlovy Vary, KSČ – OV Karlovy Vary, úvod inventáře, s. 6.
SOA v Plzni, KSČ – KV Karlovy Vary, Karlovarský případ (výpovědi) 1949, inv. č. 14, kartony č. 99 a č. 100.

Tamtéž, KSČ – ZKV Plzeň, Dokumentace k tzv. Karlovarskému případu, shromážděná členem ZKV KSČ Vladimírem Brichtou 1968 – 1969, inv. č. 3518, karton č. 564.

⁷⁾ Měchýř, Jan: Komunistická strana Československa 1945 – 1989. In: Marek, Pavel a kol.: Přehled politického stranictví, s. 323 - 328.

⁸⁾ Ustavující schůze pléna ONV Toužim se konala již dne 3. 1. 1949, zvolen předseda ONV Josef Kocourek, dne 4. 1. 1949 se konala 1. řádná schůze rady ONV. SOkA Karlovy Vary, ONV Toužim, úvod inventáře, kniha zápisů o ustavující schůzi pléna 1949 – 1953, inv. č. 14, kniha zápisů ze schůzí rady ONV 1949, inv. č. 1.

⁹⁾ Seznam obcí v zemích Českých podle správního rozdělení z 1. února 1949, díl I. Praha, Státní úřad statistický 1949. Obce jsou uvedeny bez osad.

¹⁰⁾ Seznam obcí v zemích Českých podle správního rozdělení z 1. února 1949, díl I. Praha, Státní úřad statistický 1949. Obce jsou uvedeny bez osad.

<i>Z okresu Teplá do okresu</i>	<i>Obec</i>
Karlovy Vary	Dražov, Teplička
Mariánské Lázně	Babice, Beranovka, Bezvěrov, Číhaná, Dolní Hluboká, Domaslavičky, Hoštěc, Jankovice, Louka, Mrázov, Nová Ves, Pěkovice, Popovice, Služetín, Vysočany, Výškovice

<i>Z okresu Žlutice do okresu</i>	<i>Obec</i>
Karlovy Vary	Bražec, Březina, Činov, Dlouhá, Dlouhá Lomnice, Hartmanov (Lučiny), Hradiště, Javorná (u Hradiště), Kysibl (Stružná), Olitzhaus (Doupovské Mezilesí), Tašovice, Žalmanov
Podbořany	Balková, Čichořice, Horní Záhoří, Chyše, Jablonná, Jeřeň, Kostrčany, Kračín, Libkovice, Libyně, Lubenec, Nahořečice, Poštěly, Radotín, Řepany, Tis u Blatna, Valeč, Vítkovice, Žďár

<i>Do okresu Toužim z okresu</i>	<i>Obec</i>
Kralovice	Bezvěrov, Krašov, Luková, Mezí, Potok, Služetín, Vlkošov
Planá	Dolní Jamné, Chudeč, Žernovík
Teplá	Bečov nad Teplou, Beranov, Beroun, Bezděkov, Branišov, Brť, Český Chloumek, Dobrá Voda, Dřevohryzy, Heřmanov, Hlinky, Chodov, Chylice, Javorná, Kladruby, Klášter Teplá, Kojšovice, Kosmová, Krásná, Krásné Údolí, Křepkovice, Měchov, Město Teplá, Milešov, Nezdice, Nežichov, Nové Kounice, Odolenovice, Otročín, Pečkovice, Polikno, Poseč, Poutnov, Prachomety, Přílezy, Radyně, Rankovice, Rybničná, Sedlo, Staré Sedlo, Tisová, Toužim, Třebouň, Útvina, Vidžín, Vodná, Zahrádka
Žlutice	Albeřice, Bochov, Borek, Brložec, Budov, Číhaná, Čichalov, Domašín, Herstošice, Holetice, Hřivínov, Chlum, Jesínky, Knínice, Kobylé, Kolešov, Komárov, Kovářov, Kozlov, Lachovice, Lažany, Lochotín, Luhov, Luka, Malý Hlavákov, Mirovice, Mlyňany, Močidlec, Mokrý, Mostec, Německý Chloumek, Novosedly, Pavice, Polom, Prohoř, Protivec, Přestání, Pšov, Radošov, Ratiboř, Semtěš, Skoky, Skřipová, Smilov, Sovolusky, Svinov, Štědrá, Štoutov, Teleč, Těšetice, Tis u Luk, Týniště, Údrč, Vahaneč, Valov, Velký Hlavákov, Verušice, Verušičky, Veselov, Vladořice, Vrbice, Záhoří, Záhořice, Zbraslav, Žlutice

Vládním nařízením č. 54/1951 Sb., o územním změnách v Karlovarském kraji, ze dne 10. 7. 1951, který nabyl účinnosti od 1. 8. 1951, byl zrušen okres Jáchymov. Tento zákon také dále upravil převedení obcí z okresu Toužim:

<i>Z okresu Toužim do okresu</i>	<i>Obec</i>
Karlovy Vary	Bečov nad Teplou, Hlinky, Krásná, Milešov, Vodná

Na základě zákona č. 36/1960 Sb. ze dne 9. 4. 1960, o územním členění státu, vznikly podle § 3 a § 4 nové kraje a okresy; jeho důsledkem bylo vytvoření větších administrativních celků a snížení počtu okresů. Místo dosavadního Karlovarského kraje byl vytvořen Západočeský kraj se sídlem v Plzni, v němž bylo v souladu s § 6 uvedeného zákona vytvořeno 10 okresů. Okres Toužim byl zrušen a z převážné části převeden do okresu Karlovy Vary. Pouze malá část obcí z okresu Toužim byla převedena do okresu Plzeň-sever¹¹⁾:

<i>Z okresu Toužim do okresu</i>	<i>Obec</i>
Plzeň-sever	Bezvěrov, Dolní Jamné, Mezí, Služetín

Podle § 18 tohoto zákona měla být v souladu s novým územním členěním státu přebudována i územní organizace národních výborů a ostatních státních orgánů v krajích, v okresech a v obcích tak, aby tato nová územní organizace vstoupila v platnost nejpozději od 1. 7. 1960. Po těchto územních změnách přesídlila krajská organizace KSČ do Plzně a Okresní výbor KSČ Toužim ukončil svoji činnost a byl včleněn spolu s Městským výborem KSČ Karlovy Vary do nově vzniklého OV KSČ Karlovy Vary.

Na společné schůzi BOV KSČ Ostrov¹²⁾, BOV KSČ Toužim a byra MěV KSČ Karlovy Vary dne 1. 2. 1960 byl mj. projednáván plán zajištění závěrečných zasedání okresních výborů, postup prací při zajišťování výročních členských schůzí, konference strany a nové územní organizace KSČ, předání stranické administrativy, členské a kádrové evidence, kádrové posílení MNV, JZD a státních statků. K zabezpečení této rozsáhlé akce byla schválena nová stranická komise OV KSČ v čele s designovaným tajemníkem Ladislavem Kořánkem. Činnost OV KSČ Toužim byla ukončena k datu 12. 3. 1960, k této příležitosti bylo na den 11. 3. 1960 svoláno závěrečné zasedání pléna OV do Okresního domu osvěty

¹¹⁾ Seznam obcí Československé socialistické republiky 1960 podle stavu ke dni 1. 7. 1960. Praha, Ministerstvo vnitra 1960.

¹²⁾ Vládním nařízením č. 77 ze dne 22. 12. 1957, o změně sídla ONV v Karlových Varech, nařídila vláda republiky Československé podle § 4 odst. 2 zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, že sídlo ONV dosavadního okresu Karlovy Vary se přenáší do Ostrova a název okresu Karlovy Vary se mění na okres Ostrov. Toto nařízení nabylo účinnosti dnem 1. 1. 1958. Proto došlo k přejmenování Okresního výboru KSČ Karlovy Vary na Okresní výbor KSČ Ostrov a k jeho přesídlení do Ostrova od roku 1958, které trvalo do roku 1960, kdy došlo k novému územnímu členění státu. Oproti tomu název Krajského výboru KSČ Karlovy Vary zůstal v souladu s názvem kraje Karlovy Vary. SOKA Karlovy Vary, KSČ – OV Karlovy Vary, úvod inventáře, s. 8.

v Toužimi.¹³⁾ Ze zprávy okresní revizní komise pro okresní konferenci, předložené na závěrečném jednání pléna OV dne 11. 3. 1960, lze zjistit, že ve dnech 19. – 20. 3. 1960 se bude konat ustavující okresní konference OV KSČ Karlovy Vary.

K datu nového územního členění státu 1. 7. 1960 měl okres Karlovy Vary 96 obcí a 253 osad.¹⁴⁾ Okres byl vytvořen z celého statutárního města Karlovy Vary, z větší části okresu Ostrov, Toužim, z menší části okresů Podbořany, Kadaň a Mariánské Lázně. V nově stanoveném okrese Karlovy Vary se stala nejvyšším stranickým orgánem okresní organizace se sídlem v Karlových Varech, jejíž ustavující konference se konala v Grandhotelu Moskva v Karlových Varech ve dnech 19. – 20. 3. 1960.¹⁵⁾

Toužimsko bylo převážně zemědělskou oblastí s málo rozvinutým průmyslem, proto hlavním úkolem OV KSČ na území okresu Toužim bylo hlavně v 50. letech 20. století uplatňovat politiku strany v oblasti zemědělství (rozvoj JZD) a rozvíjet průmyslovou výrobu výstavbou nových podniků. Jak vyplývá z charakteru okresu, i přes postupnou industrializaci okresu výstavbou nových závodů byla nejvíce zastoupena zemědělská výroba a té byla převážně věnována veškerá pozornost.

Okresní organizace KSČ uplatňovala politiku strany prostřednictvím Místního výboru KSČ Toužim a svých podřízených základních organizací, ale také prostřednictvím vedoucích funkcionářů ONV Toužim, spoluprací s organizacemi mládeže, zejména ČSM, pak SSM, ovlivňovala složky Národní fronty a jejich organizovanost. Zakládaly se závodní kluby (např. Klub KSČ při ONV Toužim), při OV různé aktivity, při OV pracoval sbor instruktorů základních organizací. Členové a funkcionáři se různě stranicky vzdělávali formou základního (základní kroužky, kurz marxismu-leninismu), středního (večerní školy) a vyššího stupně stranického vzdělávání. Nejvyšší formou vzdělávání na úrovni okresu byla Večerní univerzita marxismu-leninismu (VUML). Okresní politická škola byla zřízena od roku 1949 ve Štědré, v témže roce byla vybudována nová v Bezděrově, která nesla jméno Julia Fučíka. Rok stranického školení (RSŠ) byl zahájen v roce 1949, byl veden vybraným instruktorem (propagandistou) – vedoucím okrsku, který zajišťoval stranické vzdělávání v základních organizacích ve stanoveném okrsku; v roce 1950 bylo sedm okrsků, v roce 1953 vzrostl jejich počet na 18. V r. 1951 byla při OV KSČ ustavena okresní poradna a studovna (OPaS), jejíž vedoucí byl placeným zaměstnancem OV. Členy OPaS byli vedoucí okrsků. V roce 1954 byla podle rozhodnutí OV zřízena večerní škola okresního výboru v Toužimi s pobočkou ve Žluticích k zajištění stranického vzdělávání pro střední funkcionáře a osvědčené členy stranického aktivu OV. Důraz byl kladen na odběr stranického tisku, hlavně Rudého práva, Stráže míru, Za trvalý mír, Okresních vesnických novin, Života strany, Tvorby, Otázek míru a socialismu, Funkcionáře.

Okresní výbor KSČ kontroloval také místní tisk. ONV Toužim vydával v letech 1950 – 1953 Okresní vesnické noviny, v letech 1954 – 1960 pod názvem Úroda Toužimska. Od 26. srpna 1959 byl OV KSČ vydavatelem novin Úroda Toužimska spolu s ONV Toužim. Redaktorem obou tiskovin byl František Jeřábek. Tyto místní noviny byly zaměřeny na zemědělskou výrobu a činnost JZD.

Struktura KSČ odpovídala správnímu rozdělení státu. Organizace a činnost KSČ byla původně řízena organizačními řády. Pod vlivem XIX. sjezdu KSSS v roce 1952 byly přijaty

¹³⁾ Okresní dům osvěty v Toužimi – budova zámku, později bývalá budova ONV Toužim.

¹⁴⁾ Seznam obcí Československé socialistické republiky 1960 podle stavu ke dni 1. 7. 1960. Praha, Ministerstvo vnitra 1960.

¹⁵⁾ SOkA Karlovy Vary, KSČ – OV Karlovy Vary, úvod inventáře, s. 11, Zápis o průběhu konference ve dnech 19. – 20. března 1960, inv. č. 14, kart. N 2.

nové Stanovy KSČ ze dne 18. 12. 1952, které byly doplněny a schváleny X. sjezdem KSČ dne 15. 6. 1954 a doplněné celostátní konferencí KSČ dne 15. 6. 1956 a XI. sjezdem KSČ dne 21. 6. 1958. Návrh nových stanov KSČ byl projednán na schůzi pléna dne 9. 11. 1952 a na mimořádné schůzi POV dne 20. 11. 1952.

Členové KSČ byli organizováni v základních organizacích na vesnicích, v útvech, ve školství, zdravotnictví, státní správě, ve výrobních a zemědělských podnicích atd., kde byli nejméně tři členové strany. Větší základní organizace mohly organizovat stranické skupiny podle pracovních nebo výrobních úseků. Nejvyšším orgánem ZO byla členská schůze, konaná nejméně jednou za měsíc. Na ustavujících členských schůzích byl zvolen na dobu jednoho roku stranický výbor, který volil předsedu a určoval dalším členům výboru funkce. V okresech tvořily všechny základní organizace okresní organizaci, v krajských městech městskou organizaci. Nejvyšším jejích orgánem byla okresní (městská) konference. V období mezi konferencemi byl nejvyšším stranickým orgánem okresní (městský) výbor. Všechny okresní a městské organizace v hranicích kraje vytvářely krajskou organizaci, jejímž nejvyšším orgánem byla krajská konference a v období mezi konferencemi krajský výbor. Nejvyšším orgánem byl sjezd strany, který byl svoláván jednou za čtyři roky. V období mezi sjezdy svolával ústřední výbor celostátní konferenci k projednání naléhavých otázek politiky strany.

Organizační struktura a činnost okresní organizace se během let měnila. Změny se uskutečňovaly v souladu s programem KSČ. Okresní organizace byla do roku 1952 vedena předsedou OV, poté vedoucím tajemníkem OV. Od roku 1949 byl v organizaci zaveden systém řízení – předseda, zástupce předsedy, vedoucí (politický) tajemník, zástupce vedoucího tajemníka a čtyři tajemníci, z nichž každý odpovídal za určitý úsek, a to zemědělský, hospodářský, kulturně-propagační a kádrový. Zemědělský tajemník byl zároveň zástupcem okresního tajemníka. Od roku 1951 do roku 1952 bylo v písemnostech fondu zjištěno vedení okresní organizace ve složení předseda, zástupce předsedy, vedoucí tajemník, zástupce vedoucího tajemníka a pouze dva tajemníci na úseku zemědělském a kádrovém. Dne 27. 11. 1951 byla na schůzi POV schválena reorganizace sekretariátu OV ve složení vedoucí sekretariátu a organizační oddělení, oddělení pro organizaci, organizačně-technický referent, instruktoři OV, evidence kádrů, hospodář a distributér, hospodářsko-zemědělský referát, kulturně-propagační oddělení. Sekretariát po této reorganizaci sestával z osmi referentů a čtyř administrativních sil. Na schůzi pléna OV KSČ dne 6. 1. 1952 bylo schváleno nové obsazení okresního sekretariátu devíti politickými pracovníky. Od roku 1953 byl zaveden systém řízení – vedoucí tajemník a jeden tajemník OV. Návrh na schválení jednoho tajemníka byl odsouhlasen na schůzi pléna OV dne 10. 3. 1953. Práce okresního výboru byla rozdělena např. na úsek propagace – agitace, zemědělský, kádrový, ideologický, kroužků národního hospodářství, oddělení organizace masových složek, oddělení kulturně-propagační. Označení oddělení a úseků se měnilo v průběhu let. Základní organizace udržovaly styk s OV pomocí sboru aktivistů (sboru instruktorů), který byl v roce 1953 byl rozdělen do čtyř obvodů podle obcí a veden pracovníky OV. Na schůzi pléna OV dne 31. 1. 1959 byl schválen nový kádrový pořádek OV, od roku 1959 byla okresní organizace řízena vedoucím tajemníkem a dvěma tajemníky.

Nejvyšším voleným orgánem okresní organizace KSČ v Toužimi byla okresní konference, která se scházela každý rok v březnu či dubnu. Její zasedání byla dvoudenní, řízená vždy jedním ze členů OV. Hlavní projev přednesl většinou vedoucí tajemník (do roku 1952 předseda). Na jednání byla vyslechnuta a schválena zpráva o celoroční činnosti OV a revizní komise, projednávány a hodnoceny úkoly strany v okrese. Byl volen vedoucí tajemník (do roku 1952 předseda), okresní výbor, plénum, předsednictvo (byro), čestné

předsednictvo OV, návrhová, volební, mandátová a revizní komise a delegáti na krajskou konferenci KSČ. Před konáním okresní konference byl sestaven návrh na pracovní předsednictvo okresní konference, návrh na členy a kandidáty OV a na členy volební, mandátové a návrhové komise. Konference schvalovala svůj jednací řád, který upravoval hlasování a zásady voleb, diskusi, návrhy. Každé její zasedání mělo svůj program jednání a organizační pokyny pro delegáty. Delegátem okresní konference byl zvolený zástupce základních organizací, vybraný podle klíče, který stanovil krajský výbor po dohodě s ústředním výborem. Každý delegát na jednání obdržel sadu formulářů pro přihlášku do diskuse, připomínku k návrhům a připomínku k návrhu na usnesení. Základní organizace zasílaly na okresní konferenci zdravotice, které byly vydávány formou tzv. bleskovek. Jednalo se o jednostranný strojopisný text, jeho obsahem byly zdravotice pro okresní konferenci od výrobních podniků o plnění závazků, úsporách, zlepšovacích návrzích, brigádách apod. Například u zápisu z okresní konference z roku 1953 je doložena Bleskovka ONV Toužim.

V období mezi konferencemi byl nejvyšším orgánem okresní výbor, jehož členem mohl být jen ten, kdo je členem strany nejméně tři roky. Mezi konferencemi okresní výbor zasedal na řádných a mimořádných schůzích, jejich počet se měnil dle potřeb. Okresní výbor prováděl z pověření okresní konference politiku strany, řídil politickou a organizační činnost v rozsahu celého politického okresu v období mezi konferencemi, zodpovídal za realizaci usnesení okresní konference. Vedl evidenci členů a kandidátů strany, navrhoval kandidáty do místního a okresního výboru, schvaloval ustavení základních organizací, řídil a kontroloval činnost výborů základních organizací, spravoval pokladnu okresního výboru a podával zprávu o své činnosti.

Plénium okresního výboru se scházelo 1 – 3x za měsíc. Tento vrcholný orgán svolával konferenci, připravoval ji organizačně a kádrově, schvaloval jednací řád konference a zprávy pro konference, hodnotil její průběh. Plénium volilo vedoucího tajemníka (do roku 1952 předsedu a zástupce předsedy), předsednictvo (byru) a tajemníky OV. Schvalovalo plány práce orgánů OV a kontrolovalo jejich plnění, projednávalo jejich zprávy o plnění plánu práce a o činnosti ZO, zemědělských a hospodářských podniků, vyhodnocovalo průběh jarních a podzimních prací. Ukládalo úkoly předsednictvu (byru) a kontrolovalo jejich plnění, schvalovalo komise, jejich složení a počty členů. Schvalovalo usnesení OV a kontrolovalo jejich plnění, hodnotilo práci OV a sekretariátu, projednávalo informace o výsledcích hospodaření a rozpočty OV KSČ. Připravovalo konání výročních členských schůzí ve všech ZO. Ukládalo předsednictvu (byru) svolávat mimořádné schůze předsednictva (byra), podávat zprávy ze zasedání ONV, projednávalo jeho návrhy na změny v orgánu OV a předsednictva (byra). Ukládalo úkoly členům OV, instruktorům a výborům ZO a kontrolovalo jejich plnění. Provádělo a vyhodnocovalo prověrky předsednictva (byra), členů OV a instruktorů. Dohlíželo na organizaci a reorganizaci MNV. Schvalovalo delegování, prověřování a odvolávání z funkce členů rady a referentů ONV Toužim na základě návrhů POV, kontroloval ONV ve věci plnění usnesení ze sjezdu strany.

Předsednictvo okresního výboru, od 27. 1. 1953 do 9. 3. 1960 bylo okresního výboru, bylo výkonným orgánem okresního výboru. Ke změně názvu z předsednictva na byro od roku 1953 došlo na základě stanov KSČ z roku 1952. Tento orgán se scházel nepravidelně 2 – 7x v měsíci. V době mezi zasedáními okresního výboru organizoval a kontroloval plnění usnesení, řídil a kontroloval práci oddělení OV a jeho pracovníků. O činnosti podával zprávu okresnímu výboru. Předseda předsednictva (byra) zpravidla předsedal okresní konferenci. Předsednictvo (byro) na zasedáních řešilo členské, disciplinární a kádrové otázky, navrhovalo a schvalovalo přijetí, kooptování a vyloučení kandidátů a členů KSČ do orgánů okresní organizace, stranické tresty, rozdělení základních organizací, hodnotilo práci základních

organizací, navrhovalo a schvalovalo funkcionáře základních organizací, vedoucí pracovníky podniků, organizací, úřadů apod., schvalovalo návrhy ONV Toužim na provedení změn ve vytváření společných MNV, újezdní tajemníky, okresní inspektory, tajemníka okresní odborové rady, okresní výbor SČSP, poslance, vyznamenání, výjezdy představitelů podniků a organizací do zahraničí. Programem jednání byla také různá hodnocení a informační zprávy, plnění plánu organizací a podniků, kontrola usnesení z předchozí pracovní schůze, příprava zasedání OV, příprava zprávy pro okresní konferenci a kandidátky nového okresního výboru (předsednictva – byra, pléna, komisi), příprava kalendářního plánu, finanční rozpočet, informace o výsledcích hospodaření, odměny pracovníkům sekretariátu, průběh a zajištění jarních a podzimních prací.

Komise jako poradní orgán pléna OV prošly vývojem, jejich počet, zaměření a složení se měnily. V jejich čele byl předseda (zpočátku označován jako tajemník).

Na okresní konferenci byly vždy zastoupeny revizní, mandátová a návrhová komise, které byly voleny okresní konferencí, zasedaly dle určení pracovního předsednictva konference a podávaly své zprávy. Volební komise měla na starost volby do orgánů okresní organizace, vyhodnocovala je a vypracovávala o nich zprávy a statistiky. Návrhová komise navrhovala okresní konferenci přijetí usnesení. Mandátní komise měla na starost složení a počet delegátů konference pro právoplatnost voleb OV, dělala jejich statistiku, kontrolu legitimací a příspěvků, vyhotovovala číselný přehled hostů a delegátů s hlasem rozhodujícím a s hlasem poradním pro jednotlivé dny jednání. V přehledu byly delegáti rozdělení na muže a ženy, vyčíslení podle věkového rozvrstvení, národnosti a náboženství, délky členství ve straně, vyznamenání, členství v JZD, roku stranického školení, sociálního rozvrstvení. Mandátová komise v přehledu vykazovala, kolik má okres ZO KSČ ve výrobě, v zemědělství, útvarových, vesnických, uličních a jiných organizací a jejich celkový počet. U kontroly legitimací bylo vykazováno, kolik delegátů má příspěvky v pořádku, neplacené příspěvky do dvou měsíců a jiné závady. Číselné údaje byly celkově shrnuty a okresní konferenci byl podán návrh ke schválení zprávy mandátové komise.

Důležitou funkci zastávala revizní komise, která byla kontrolním orgánem OV. Kontrolovala finanční hospodaření OV a všech ZO v okrese, sestavovala rozpočet, sledovala vyřizování administrativy, odběr příspěvkových známek a platební morálku členů, dbala o bezpečnost sekretariátu OV a veškerého stranického majetku včetně písemností, zejména členské kartotéky a kádrového materiálu, o proškolení svých členů a o ideologickou výchovu všech komunistů okresní organizace. Sledovala nakládání, účelnost a hospodárnost využívání vozového parku OV a pohonných hmot, vyřizování žádostí a stížností základními organizacemi a okresním výborem. Revizní komise pracovaly také při základních organizacích. Jejich prvořadým úkolem byly kontroly, revize, prověrky plnění stanov, usnesení stranických orgánů ke všem úsekům vnitrostranické práce, zjednání náprav a řešení vzniklých nedostatků v ZO, se členy strany, vyřizování připomínek a stížností.

Při okresní organizaci od roku 1949 dále pracovaly komise zemědělská, družstevní, lidové správy, organizační, mládeže, žen, hospodářská, kádrová, disciplinární, bezpečnostní, kulturně-propagační. Později přibýly komise pro závodní práci, stranické kontroly (hodnotila práci politických pracovníků), pro výrobu a výkup, komise OKZVV (vypracovávala plány jarních a podzimních prací). V roce 1956 byla rozhodnutím byra OV ustavena organizační komise k zajištění řádných příprav a průběhů okresních konferencí. V roce 1958 byla při OV vytvořena politicko-ekonomická komise pro kontrolu perspektivních plánů.

Ze zápisů volených orgánů OV lze zjistit stav a změny v průběhu let ve složení a počtu členů a jejich volby do OV, předsednictva (byra), náhradníků, jména předsedů, tajemníků i některých pracovníků OV. Příloha č. 4 poskytuje přehled předsedů, okresních

tajemníků a tajemníků OV za období od roku 1949 do roku 1960, a to pouze těch, u kterých byla tato funkce jednoznačně uvedena. U jména je v závorce poznamenán úsek pro stranickou práci, za který příslušný tajemník odpovídal. Referenti a pracovníci aparátu okresní organizace jsou zachyceni v zápisech ze schůzí, např. S. Petýrek, Otakar Šikýř, S. Strnad, Kuntorádová, Ladislav Zikmund, Miloslav Kadeřábek, Václav Kohout, Zdena Žemličková (vedla v roce 1958 členskou kartotéku), Jan Jelínek, Svatopluk Lambor. Příloha č. 5 přibližuje stav základních organizací KSČ v okrese Toužim s počty členů a kandidátů.

Z některých zápisů ze schůzí orgánů okresní organizace lze zjistit také místo konání v Toužimi. Okresní konference se konaly v Sokolovně, schůze pléna v hotelu Žitný a v hotelu Jednota, na sekretariátu OV, v komunálním podniku, v Sokolovně, v zasedací síni ONV, schůze POV (BOV) na sekretariátu OV.

Ve městě Toužim bylo na základě územního členění státu od roku 1949 až do roku 1960 sídlo okresní a místní organizace KSČ. Na třetí schůzi předsednictva OV dne 19. 1. 1949 byl projednáván a schválen návrh na převedení do vlastnictví OV KSČ domů čp. 270 a 271 v Teplé, čp. 55 a budovy hotelu Žitný v Toužimi, ve Žluticích měl být dodatečně vybrán dům způsobilý pro okresní sekretariát. Až do roku 1960 sídlil OV KSČ v budově na Náměstí 55 v Toužimi.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Až do doby předání Státnímu okresnímu archivu Karlovy Vary v roce 1991 byly písemnosti původce OV KSČ Toužim s dosud neprošlými skartačními lhůtami ukládány v archivu přechodného uložení (spisovně) okresního výboru a písemnosti s trvalou archivní hodnotou v krajském stranickém archivu KV KSČ Karlovy Vary, odkud byly po zřízení Západočeského kraje v roce 1960 předány na OV KSČ Karlovy Vary. Poté byly převezeny do krajského stranického archivu KV KSČ v Plzni, přesné datum není známo.

V době vzniku písemností archivního fondu (dále jen fond) se chod spisové služby, archivu přechodného uložení a archivu krajského výboru řídil směrnicí vydanou sekretariátem ÚV KSČ v Praze. Jednalo se o zásady práce ve stranických archivech z prosince 1955. Archivy přechodného uložení byly označovány jako přísně tajné, byly zřízeny při každém OV KSČ v rámci spisovny a krajské stranické archivy při každém KV KSČ a odpovídal za ně vedoucí tajemník. Ve spisovně OV KSČ měly být archivní materiály uchovávány dva roky předcházející běžnému roku, tj. jedno volební období. Po uplynutí dvouleté lhůty měly být odevzdávány krajskému stranickému archivu. Písemnosti OV byly uchovávány s vyznačením tří stupňů utajení, jako přísně tajné, jako důvěrné, zápisem „jen pro stranickou potřebu“. Do roku 1960 tak byly označovány celé svazky. Evidenci členů a kandidátů a její zpracování upřesňovala pravidla vedení evidence členů a kandidátů členství v KSČ a směrnice ÚV KSČ. Osobní materiály (kádrové materiály, dopisy pracujících apod.) nebyly do archivu vyššího orgánu předávány, zůstávaly na OV pro jeho stálou potřebu.

Písemnosti předané krajskému stranickému archivu v něm měly být dle zásad z roku 1955 uspořádány do fondů, které tvořily archivní jednotky. Archivní jednotku tvořil samostatný dokument nebo zvláštní skupina dokumentů, sebraných podle určitých znaků, uzavřených v deskách. Materiál měl být do archivních jednotek roztríděn již ve spisovně OV KSČ, měl být sepsán soupis ve třech vyhotoveních. V takto roztríděném a zpracovaném stavu se měly materiály se soupisem předávat do krajského stranického archivu. Uspořádání a rozdělení archivních materiálů bylo určeno zásadami, písemnosti byly rozděleny

do 11 hlavních skupin. Z písemností OV KSČ Toužim není patrné, že by byly takto zpracovány a předávány.

Ze zásad z roku 1955 vyplývá, že skartace písemností měla být prováděna pracovníky OV KSČ pod vedením organizačně-technického referenta, který prováděl návrh materiálů ke skartaci. Soupis materiálu ke skartaci byl předkládán předsednictvu (byru) OV ke schválení. Skartace mohla být provedena až po schválení KV KSČ. Vlastní ničení vyřazených písemností se provádělo podle směrnic o ničení stranických písemností.

Okresní výbor KSČ Toužim neměl zpracovaný vlastní spisový a skartační plán. Provádění skartačních řízení, kontroly dodržování zásad a předávání materiálů trvalé archivní hodnoty okresním výborem do krajského stranického archivu není v písemnostech fondu doloženo. Předání je zřejmé pouze z otisku prezentačního razítka KV KSČ Karlovy Vary na zápisech ze schůzí pléna a BOV KSČ Toužim, které byly průběžně zasílány nadřízenému orgánu, jednalo se o druhé vyhotovení. V razítku je vyplněno datum doručení, číslo oddělení KV KSČ, číslo jednací a výjimečně lhůta k vyřízení (uváděno číslo jedna či slovo „trvale“), od poloviny roku 1957 místy ještě číslo skupiny a přílohy. Na některých zápisech BOV je ještě otisk druhého prezentačního razítka KV KSČ s vyplněným textem „došlo, číslo jednací, vyřízeno, předáno“. V krajském stranickém archivu KV KSČ Karlovy Vary nebyly písemnosti OV KSČ Toužim podle zásad z roku 1955 zpracovány, byly pouze uloženy.

V roce 1960 na společné schůzi BOV KSČ Ostrov, BOV KSČ Toužim a byra MěV KSČ Karlovy Vary dne 1. 2. 1960 bylo mj. projednáno předání stranické administrativy, členské a kádrové evidence. K tomuto úkolu vydal ÚV KSČ zvláštní směrnice. Písemnosti měly být protokolárně předány novému OV KSČ Karlovy Vary. Na schůzi BOV KSČ Toužim dne 10. 2. 1960 byl projednán a schválen návrh na zajištění předání, k tomuto byla ustavena komise. Předávací protokol se nedochoval. Pravděpodobně tedy je, že písemnosti fondu OV KSČ Toužim, až na některá vyhotovení zápisů ze schůzí pléna OV KSČ Toužim zasílaná na KV KSČ Karlovy Vary, byly předány v roce 1960.

Nedodržování zásad z roku 1955, zřejmě ale také špatná organizace při předání v roce 1960 a dále neuspořádáním v novém OV KSČ Karlovy Vary dokládá i to, že nebyly předány a ve fondu OV KSČ Toužim chybí další písemnosti trvalé archivní hodnoty, např. knihy hlášení o složení, stavu a pohybu členstva okresní organizace, písemnosti kontrolní a revizní komise, písemnosti týkající se disciplinární a odvolací činnosti, zápisy a materiály komisí při OV, rozborů a souhrnné roční zprávy stranických orgánů a organizací na úseku organizačně-politické, výchovné, ideologické a kádrové práce (pokud nebyly součástí zápisů schůzí volených orgánů). Lze konstatovat, že písemnosti, které nebyly součástí materiálů projednávaných na schůzích a nebyly součástí zápisů, byly patrně zničeny bez ohledu na skartační skupinu, do které byly zařazeny. Množství těchto písemností nelze zjistit, neboť se nedochovaly žádné registraturní pomůcky.

Písemnosti trvalé archivní hodnoty s prošlými skartačními lhůtami byly zpracovány až po jejich předání Okresním výborem KSČ Karlovy Vary do krajského stranického archivu KV KSČ v Plzni, a to v souladu se zásadami pro činnost stranických archivů a pravidly pro zpracování archivního materiálu ve stranických archivech ze dne 17. 2. 1965 a tříděny dle zásad provenienčního principu do tzv. archivních fondů:

- 1) archivní fond č. 25a – zápisy z konferencí z let 1949 – 1959,
- 2) archivní fond č. 25b – zápisy ze schůzí OV z let 1949 – 1960,
- 3) archivní fond č. 25c – zápisy ze schůzí předsednictva – byra z let 1949 – 1960.

Archivní fondy byly evidovány, každý měl evidenční list. K archivním fondům byly zpracovány tzv. inventární soupisy, vedené pro jednotlivé písemnosti. Písemnosti fondů byly

přehledně manipulovány do tzv. svazků (vázacích desek), které byly složeny z archivních jednotek. Archivní jednotku u materiálu volených orgánů tvořil vždy zápis s veškerým podkladovým materiálem jednoho zasedání (okresní konference, schůze pléna) nebo jedné schůze voleného orgánu (předsednictva – byra). Jednotlivé archivní jednotky byly uloženy v obalech (rychlovazáčích), průběžně očíslovány a obaly označeny razítkem s předtiskem, do kterého se vyplnily údaje: číslo fondu, svazku, archivní jednotky a počtu listů. Listy archivní jednotky byly rovněž očíslovány. Archivní jednotky byly chronologicky v libovolném počtu ukládány ve svazcích, na kterých byl uveden název archivu, fondu, pořadové číslo svazku a čísla archivních jednotek v nich uložených.

Písemnosti KSČ byly do státních oblastních a státních okresních archivů předány až v roce 1990 na základě Dohody mezi ÚV KSČ a Ministerstvem vnitra ČR o předání archiválií, vzniklých z činnosti krajských (městských) a okresních stranických orgánů, organizací a institucí, ze dne 8. 5. 1990, která byla dále potvrzena Ústavním zákonem č. 496/1990 Sb. ze dne 16. 11. 1990, o navrácení majetku KSČ lidu ČSFR.

Státní oblastní archiv v Plzni převzal písemnosti z bývalého krajského stranického archivu KV KSČ v Plzni a následně je předávacím protokolem ze dne 20. 6. 1991 předal Státnímu okresnímu archivu Karlovy Vary, který převzetí zaevidoval pod čj. 554/91-AP-III/2 dne 3. 9. 1991. Předány byly písemnosti fondů KSČ – OV Karlovy Vary, KSČ – OV Ostrov, KSČ – OV Toužim a KSČ – MěV Karlovy Vary, které byly dne 3. 9. 1991 společně zapsány pod přírůstkem č. 1883 v celkovém rozsahu 251 svazků (rychlovazáčů). Jednalo se o zápisy z městské a z okresních konferencí, zápisy ze zasedání plén a předsednictev, a základních organizací KSČ z let 1946 – 1986. Celkem byla vykázána metráž 26,50 bm. V rámci delimitace byly také předány inventární soupisy vyhotovené krajským stranickým archivem KV KSČ v Plzni. Převážná část písemností byla předána v celkem dobrém stavu, uložená ve svazcích, roztríděná a popsána dle zásad pro činnost stranických archivů a pravidel pro zpracování archivního materiálů ve stranických archivech z roku 1965.

V SOkA Karlovy Vary byly písemnosti jednotlivých původců dle nadepsaných původních svazků roztríděny do fondů. Uspořádání písemností bylo ponecháno původní dle zpracování krajským stranickým archivem KV KSČ v Plzni. Do fondu KSČ – OV Toužim bylo zařazeno 21 svazků zápisů z okresních konferencí, pléna a předsednictva z let 1949 – 1960 v rozsahu 2,52 bm.

Po převzetí písemností do SOkA Karlovy Vary nedošlo k žádným ztrátám či zničení dokumentů. Části fondu v jiných archivech či v jiných archivních souborech nebyly ke dni inventarizace zjištěny.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Fond KSČ – okresní výbor Toužim sestává z archiválií, které vznikly z organické činnosti původce OV KSČ Toužim.

Při generální inventuře v roce 2001 byl fond ke dni 19. 11. 2001 vykázán jako nezpracovaný s evidenčními jednotkami v rozsahu 21 balíků písemností z let 1949 – 1960 s metráží 2,52 bm.

1. Zpracování v roce 2002

Pořádací práce fondu KSČ – OV Toužim byly zahájeny v roce 2002 pracovnící Státního okresního archivu Karlovy Vary Petrou Sofronovou. Písemnosti byly vyjmuty z vázacích desek (svazků), jednotlivé archivní jednotky byly ponechány v původních obalech (papírových deskách či obalech). Veškeré písemnosti archivního fondu KSČ – OV Toužim tvořil pouze spisový materiál volených orgánů okresního výboru. Jiný materiál předán nebyl. Spisy byly roztrženy do 3 skupin:

1. Okresní konference KSČ
2. Plénum OV KSČ
3. Předsednictvo (byro) OV KSČ

Toto pořádací schéma vyplynulo z charakteru dochovaných písemností a zároveň bylo vytvořeno s přihlédnutím k předaným inventárním soupisům krajského stranického archivu KV KSČ v Plzni a ke směrnici pro skartaci písemností krajských a okresních výborů a základních organizací KSČ, vydané sekretariátem ÚV KSČ v Praze v roce 1967.

Chronologické seřazení písemností bylo zachováno dle inventárních soupisů krajského stranického archivu. Spisy byly uloženy do očíslovaných kartonů. Každý zápis okresní konference tvořil jednu inventární jednotku, u zápisů ze zasedání pléna OV a předsednictva (byra) tvořily inventární jednotku vždy všechny dochované zápisy z jednoho roku.

Vnitřní skartace archivního fondu nebyla provedena.

Zpracovatelkou archivního fondu Petrou Sofronovou byl v roce 2002 sepsán prozatímní inventární seznam. V připomínkovém řízení byla Státním oblastním archivem v Plzni pod čj. Sar-3995/02-41Š ze dne 30. 12. 2002 doporučena změna inventárních jednotek u zápisů pléna a předsednictva (byra). Na základě toho byly zápisy ze zasedání pléna a předsednictva (byra) přemanipulovány, každý zápis tvořil novou inventární jednotku. Po provedení této změny byl prozatímní inventární seznam dne 6. 12. 2002 schválen pod čj. 1091/02-MA-III/3 a byl zařazen mezi archivní pomůcky pod evidenčním č. 245.

2. Inventarizace v roce 2006

K inventarizaci fondu KSČ – okresního výboru Toužim bylo přistoupeno v rámci plánu práce v roce 2006. Pracovníci Státního okresního archivu Karlovy Vary Simonou Pelcovou byl k již schválenému prozatímnímu inventárnímu seznamu zpracován úvod inventáře a fond byl zrevidován.

Inventář byl zpracován podle interního předpisu č. 4/2006, vydaného SOA Plzeň pod čj. SOAP/006/-0328/2006 ze dne 24. 1. 2006. Evidenční jednotka pro spisy – karton byla podle tohoto interního předpisu označena písmenem N.

Pořádací schéma z roku 2002 bylo zpřesněno s přihlédnutím ke směrnici pro skartaci písemností krajských a okresních výborů a základních organizací KSČ z roku 1967 a hlavně upraveno na základě metodického pokynu pro inventární zpracování fondů KSČ ve Státním oblastním archivem v Plzni, který vydal Státní oblastní archiv v Plzni dne 21. 7. 2005 pod čj. SOAP/00-2073/05-01. Číselné označení skupiny bylo zachováno.

V rámci jednotlivých druhů materiálu bylo zachováno chronologické řazení písemností. Tvorba inventárních jednotek z roku 2002 byla zachována pouze u zápisů z okresních konferencí. U zápisů ze zasedání pléna a předsednictva (byra) byla provedena oprava inventárních jednotek, inventární jednotka je tvořena všemi dochovanými zápisy z jednoho roku.

Spisový materiál byl nově uspořádán podle následujícího schématu:

A. Spisový materiál

a) spisy

Okresní výbor KSČ

I. Volené orgány

1. Materiály okresní konference a volených orgánů okresního výboru KSČ
 - 1.1. Okresní konference KSČ
 - 1.2. Plénum OV KSČ
 - 1.3. Předsednictvo (byro) OV KSČ

Při inventarizaci fondu bylo zjištěno, že při třídění a zpracování krajským stranickým archivem KV KSČ v Plzni byl chybně zařazen duplicitní zápis ze zasedání BOV ze dne 25. 3. 1959. Byl zapsán jako archivní jednotka č. 446, svazek 16 v archivním fondu č. 25c, v inventárním soupisu byl popsán jako zápis ze dne 25. 3. 1960. Tento zápis byl v prozatímním inventárním seznamu (archivní pomůcka SOkA Karlovy Vary ev. č. 245) zařazen pod inv. č. 659. Jedná se o duplicitní vyhotovení zápisu zcela shodné s vyhotovením, které bylo v inventárním soupisu krajského stranického archivu KV KSČ v Plzni zařazeno pod svazek 12, archivní jednotka č. 412 v archivním fondu č. 25c a v archivní pomůcce SOkA Karlovy Vary ev. č. 245 zařazeno pod inv. č. 624. Z tohoto důvodu a pro horší kvalitu vyhotovení bylo vyskartováno duplicitní vyhotovení zápisu, zpracované v roce 2002 pod původním inv. č. 624. Protokol o vnitřní skartaci čj. SOAP/030-0222/2006 ze dne 24. 3. 2006 byl schválen Státním oblastním archivem v Plzni dne 13. 9. 2006 a je založen ve spise o fondu.

Dále byly v zápisech ze schůze POV (BOV) nalezeny ještě další zápisy ze schůzí POV (BOV) nezaevidované krajským stranickým archivem KV KSČ v Plzni. U zápisu ze dne 21. 9. 1950 byly nalezeny ještě další tři zápisy ze dne 14. 9. 1950, 28. 9. 1950 a 29. 9. 1950, v zápisu ze dne 9. 9. 1952 zápis ze dne 16. 9. 1952, v zápisu ze dne 3. 3. 1953 zápis ze dne 6. 3. 1953, u zápisu ze dne 14. 4. 1953 zápis ze dne 16. 4. 1953. Po vyjmutí byly chronologicky dořazeny do zápisů ze schůzí POV (BOV).

Na základě schválení čistopisu tohoto inventáře KSČ – OV Toužim byla v roce 2006 zrušena a vyřazena z evidence archivní pomůcka ev. č. 245 – prozatímní inventární seznam KSČ – okresní výbor Toužim 1949 – 1960.

Celkově je fond mezerovitý, obsahuje pouze část písemností z celé doby působení OV KSČ Toužim z let 1949 – 1960. Dochované zápisy jsou psané v českém jazyce, vyhotoveny ve strojopisné formě, místy s ručně vepsanými poznámkami. Některé zápisy jsou pouze několikastránkové, některé jsou na průklepovém papíře, na volných listech, jiné jsou spojeny sešívačkou. Uloženy jsou v papírových deskách nebo obalech, foliovány a některé jsou sešité pouze nití, jiné navíc opatřeny olověnou plombou. Byly vyhotovovány ve dvou výtiscích, jeden si ponechal OV KSČ, jeden byl zasílán krajskému výboru. Na některých zápisech byl vyznačen stupeň utajení „přísně tajné, „důvěrné“. Součástí zápisů jsou různé materiály, které byly projednávány na schůzích orgánů OV, např. záznamy průběhu konference, čtené vybraným členem OV, texty pozdravných telegramů, programy, návrhy na pracovní komise a jejich zprávy, resoluce, přehledy o kontrole členských legitimací, výroční zpráva, referáty, zprávy o činnosti, rozpočty a hospodaření OV KSČ. Např. u zápisu ze zasedání pléna ze dne 3. 3. 1951 je založen dopis adresovaný prezidentu republiky Klementu Gottwaldovi a odpověď Sekretariátu ÚV KSČ s podpisem Rudolfa Slánského, u zápisu z mimořádného zasedání BOV ze dne 6. 3. 1953 černobílá reprodukce fotografie Josifa Vissarionoviče Stalina.

Písemnosti vzniklé z činnosti KSČ do roku 1990, uložené ve státních archivech ČR, byly odtajněny na základě rozhodnutí Národního bezpečnostního úřadu čj. 1567/1999-NBÚ/80 ze dne 13. 9. 1999 v souladu s ustanovením § 6 odst. 3 zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 164/1999 Sb.

Kategorizace písemností byla určena podle odst. 2 § 20 dílu 2 a přílohy č. 3 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ze dne 30. 6. 2004. Archiválie fondu byly zařazeny do II. kategorie.

Fyzický stav písemností fondu byl při poslední generální inventuře v roce 2001 vykázan z důvodu jejich nezpracovanosti jako nepoškozený. Při inventarizaci fondu bylo zjištěno, že některé písemnosti jsou v malé míře poškozeny přeložením listů, trhlinami, prachem, rzí od kancelářských sponek. Některé písemnosti vznikly na lihových reprodukcích strojích Ormig, na cyklostylu či průpisem přes uhlový papír na průklepový papír, jejich text je někdy méně čitelný. U těchto písemností nelze vyloučit, že proces degradace písma u nich nebude pokračovat i v budoucnu. Celkový stav fondu je však uspokojivý a nevyžaduje zatím restaurátorské a konzervační zásahy.

Úvod inventáře je doplněn 5 přílohami – seznamem použitých pramenů a literatury, seznamem použitých zkratk a tabulkami. K sestavení úvodu k pomůcce bylo využito nejen vlastních písemností fondu, ale také regionálních novin, literatury a fondů uložených v SOkA Karlovy Vary a v SOA v Plzni. V seznamu použitých pramenů a literatury je uváděna i literatura, která zmiňuje vznik a vývoj KSČ a obsahuje druhotnou bibliografii. V seznamu použitých zkratk jsou uvedeny mj. i zkratky uváděné v písemnostech fondu, neboť většina názvů (a tím i používání jejich zkratk) států, organizací, úřadů, orgánů či složek dnes již neexistuje.

Po provedené inventarizaci tvoří tento fond 20 kartonů spisů. Celkový rozsah archivního materiálu z let 1949 - 1960 je 20 evidenčních jednotek a 34 inventárních jednotek v celkovém množství 2,40 bm.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Archivní materiál fondu je významným pramenem ke studiu komunistického hnutí na Toužimsku až do doby zrušení okresní organizace a okresu v roce 1960 a ke studiu vývoje okresu Toužim od roku 1949 do roku 1960.

Badatelsky dobře využitelné mohou být zápisy ze schůzí orgánů okresního výboru, které jsou doplněny zprávami z komisí, o plnění usnesení, o činnosti a vývoji OV a členských základů KSČ včetně statistických výkazů sociální, třídní a kvalifikační struktury nomenklaturních kádrů OV KSČ, zdravicemi, programy schůzí, výroční zprávou, zprávami o činnosti ZO KSČ a různých složek Národní fronty, hlavně Československého svazu žen a Lidových milic, o zdravotní situaci v okrese, o finančním hospodaření OV KSČ. Zápisy mohou poskytnout informace k činnosti OV KSČ, k zemědělské a průmyslové výrobě, doplňující informace k činnosti úřadů, institucí, podniků, závodů a hlavně JZD na Toužimsku, o finančním hospodaření národních výborů.

Součástí zápisu z X. okresní konference z roku 1955 je Přehled o organizačním stavu okresní organizace KSČ v Toužimi, který vychází z údajů mandátové komise. Součástí zápisu

ze XIV. okresní konference je Pomocný materiál ke zprávě pro delegáty okresní konference v Toužim 14. – 15. 3. 1959, ve kterém jsou uvedeny číselné přehledy o hospodářských výsledcích na okrese z úseku zemědělské a průmyslové výroby a nejdůležitější údaje z činnosti okresní organizace.

Z jediné dochované výroční zprávy z roku 1953 lze čerpat statistické údaje ze všech oblastí hospodářství z okresu Toužim, údaje geografické a demografické, údaje o OV KSČ Toužim a základních organizacích v okrese, o složkách Národní fronty, o ONV Toužim, MNV Toužim¹⁶⁾, národních výborech, o jednotlivých podnicích, organizacích a hlavně o JZD a dalších zemědělských družstvech.

Na svých schůzích POV (pak BOV) projednávalo důležité akce týkající se okresu, organizačních a územních změn, např. dne 11. 12. 1951 reorganizaci ČSSS, dne 12. 2. 1952 hospodaření ČSSS Město Teplá s příloženým výrobním a politickým rozbohem, dne 19. 2. 1952 převzetí řízení a organizace národního nemocenského pojištění Revolučním odborovým hnutím, dne 17. 6. 1952 reorganizaci družstevnictví, dne 18. 11. 1952 ustavení Spotřebního družstva Jednota se sídlem v Toužimi. Dne 24. 3. 1953 byla projednávána zpráva o zřizování vojenského újezdu Hradiště na Doupovsku, který zasahoval do 7 obcí a osad v okrese Toužim a s tím spojený průběh prací. Na schůzi dne 26. 5. 1953 se BOV zabývalo reorganizací školství v okrese dle nového zákona č. 31/1953 Sb., o školské soustavě a vzdělávání učitelů (školský zákon). Dne 10. 2. 1960 byl programem jednání BOV návrh na uspořádání území, katastru a MNV na hranicích okresů Mariánské Lázně a Toužim, využití budov v rámci územní reorganizace, návrh na zabezpečení předání stranické administrativy a majetku stranickým orgánům. Dne 22. 2. 1960 byla probírána kádrová opatření v souvislosti s územními změnami u obcí, které měly být převedeny do okresu Plzeň-sever. Součástí zápisu z poslední schůze BOV dne 9. 3. 1960 je projednáváný rozbor hospodaření JZD okresu Toužim za rok 1959, vypracovaný odborem zemědělství rady ONV Toužim. Důležité informace ke sloučení okresních organizací Ostrov a Toužim a městské organizace Karlovy Vary a tím i ke vzniku nové okresní organizace Karlovy Vary z důvodu územní reorganizace v roce 1960 jsou obsaženy v usnesení ze společné schůze byr těchto organizací ze dne 1. 2. 1960, které tvoří zápis ze zasedání pléna OV ze dne 1. 2. 1960. Dostí obsáhlý je zápis ze závěrečného zasedání pléna OV dne 11. 3. 1960, ve kterém je nejen hodnoceno funkční období 1959/1960, ale hodnotí i zpětně výsledky práce OV v okrese Toužim a uvádí zaměření práce v budoucím novém okrese Karlovy Vary.

Ideologie a propaganda této politické strany se promítla i do literatury. O dějinách a hnutí KSČ na Toužimsku nebylo vydáno téměř nic. Po zařazení okresu Toužim do okresu Karlovy Vary v roce 1960 byl již OV KSČ Toužim součástí OV KSČ Karlovy Vary a o činnosti KSČ na Karlovarsku bylo vydáno mnoho knih, článků a prací.¹⁷⁾

Doplňující informace o činnosti KSČ na Toužimsku lze dále čerpat z periodického regionálního tisku Okresní vesnické noviny Toužimska, Úroda Toužimska a Stráž míru.

¹⁶⁾ V Toužimi byl místní národní výbor ustaven již v roce 1946. Až na základě § 13 odst. 3 oddílu 2 zákona č. 65/1960 Sb., o národních výborech, byl určen v Toužimi od července 1960 městský národní výbor. Jeho vytvoření doporučil ONV Toužim ještě Krajskému národnímu výboru Karlovy Vary dne 2. 6. 1960 pod čj. Org./1960. SOKA Karlovy Vary, ONV Toužim, spisy předsedy 1951 – 1960, inv. č. 122, karton č. 6. Tamtéž, Městský národní výbor Toužim, přírůstek č. 926 ze dne 19. 12. 1968, kniha zápisů ze schůzí rady MNV 1946 – 1948, přírůstek č. 1519 ze dne 18. 10. 1977, zápisy ze schůzí pléna MNV a MěNV Toužim 1960 – 1967.

¹⁷⁾ Srv. Burachovič, Stanislav: Literatura k dějinám dělnického hnutí a KSČ na Karlovarsku (stručný přehled). Karlovy Vary 1986; nebo Pěchouček, František – Vysoká, Ludmila: Soupis regionální literatury z dějin dělnického hnutí, KSČ a výstavby socialismu v Západočeském kraji, prameny z let 1945 – 1976. Plzeň, Státní vědecká knihovna Plzeň 1978, s. 43 – 48.

Zápisy ze schůzí orgánů okresního výboru (inv. č. 1 – 34) obsahují také osobní údaje funkcionářů OV KSČ, z nichž někteří dosud žijí. Nakládání s těmito archiváliemi a jejich obsahem, zejména při jejich využívání, podléhá omezením vyplývajícím z ustanovení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů, v pozdějším znění.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

V roce 2006 zpracovala úvod inventáře a rejstřík, zrevidovala fond a upravila stavbu archivní pomůcky pracovnice Státního okresního archivu Karlovy Vary Simona Pelcová.

Karlovy Vary dne 12. října 2006

.....
Simona Pelcová

Přílohy

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny

- a) SOkA Karlovy Vary, Zásady práce ve stranických archivech 1955.
- b) SOkA Karlovy Vary, Zásady pro činnost stranických archivů, Pravidla pro zpracování archivního materiálu ve stranických archivech 1965.
- c) SOkA Karlovy Vary, Směrnice pro skartaci (vyřazování) písemností krajských a okresních výborů a základních organizací KSČ 1967.
- d) SOkA Karlovy Vary, Okresní vesnické noviny Toužimska rok 1952 – 1953.
- e) SOkA Karlovy Vary, Stráž míru, týdeník OV KSČ a ONV v Karlových Varech, rok 1960 – 1990.
- f) SOkA Karlovy Vary, Úroda Toužimska rok 1954 – 1960.
- g) SOkA Karlovy Vary, Okresní národní výbor Teplá, úvod k inventáři.
- h) SOkA Karlovy Vary, Okresní národní výbor Toužim, úvod k inventáři, kniha zápisů o ustavující schůzi pléna 1949 – 1953, inv. č. 14.
- i) SOkA Karlovy Vary, Okresní národní výbor Žlutice, úvod k inventáři.

2. Literatura

- Burachovič, Stanislav: Literatura k dějinám dělnického hnutí a KSČ na Karlovarsku. Karlovy Vary, Okresní výbor Socialistické akademie ČSSR Karlovy Vary, Karlovarské muzeum Karlovy Vary 1986.
- Engová, Helena – Měšťánek, Miloš – Náhlovská, Květa: Bibliografie k dějinám ČSR a KSČ 1917 – 1938, historická produkce za léta 1945 – 1967, svazek 1 – 4. Praha, Knihovna Ústavu dějin socialismu 1968.
- Kaplan, Karel: Sociální souvislosti krizí komunistického režimu v letech 1953 – 1957 a 1968 – 1975. Praha, Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR 1993.
- Marek, Pavel a kol.: Přehled politického stranictví na území českých zemí a Československa v letech 1861 – 1998, Olomouc, Katedra politologie a evropských studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci 2000.
- Novák, Miroslav: Lidové milice historie a současnost. Praha, Ústřední výbor Socialistické akademie ČSR Praha 1977.
- Pěchouček, František – Vysoká, Ludmila: Soupis regionální literatury z dějin dělnického hnutí, KSČ a výstavby socialismu v Západočeském kraji, prameny z let 1945 – 1976. Plzeň, Státní vědecká knihovna Plzeň 1978, s. 43 – 48.
- Příruční slovník k dějinám KSČ, svazek I písm. A – O, svazek II písm. P – Ž. Praha, Ústav dějin KSČ 1964.
- Rupnik, Jacques: Dějiny Komunistické strany Československa. Praha, Academia, nakladatelství Akademie věd České republiky 2002.
- Sborník k dějinám dělnického hnutí a KSČ na Karlovarsku Vám, kteří přicházíte I. díl. Karlovy Vary, Okresní výbor KSČ Karlovy Vary 1966.
- Sborník k dějinám dělnického hnutí a KSČ na Karlovarsku Vám, kteří přicházíte II. díl. Karlovy Vary, Okresní archiv Karlovy Vary 1968.
- Sborník k dějinám dělnického hnutí a KSČ na Karlovarsku. Karlovy Vary, OV KSČ Karlovy Vary a ONV Karlovy Vary, 1978.
- Sborník k výročí Vítězného února na Karlovarsku Vzpomínky na Únor 1948. Karlovy Vary, Okresní kulturní středisko Karlovy Vary, Okresní archiv Karlovy Vary, 1973.

- Sborník vzpomínek a archivních dokumentů 50 let KSČ na Karlovarsku. Karlovy Vary, Okresní archiv Karlovy Vary 1971.
- Seznam obcí v zemích Českých podle správního rozdělení z 1. února 1949, díl I. Praha Státní úřad statistický 1949.
- Seznam obcí v zemích Českých k 1. 7. 1952. Praha, Ministerstvo vnitra 1952.
- Seznam obcí Československé socialistické republiky 1960 podle stavu ke dni 1. 7. 1960. Praha, Ministerstvo vnitra 1960.
- Stanovy Komunistické strany Československa, schválené X. sjezdem KSČ dne 15. června 1954 a doplněné celostátní konferencí KSČ dne 15. června 1956 a XI. sjezdem KSČ dne 21. června 1958. Praha, Ústřední výbor KSČ 1958.
- Vyšší stupeň stranického vzdělávání, osnovy VUML. Praha, oddělení propagandy a agitace ÚV KSČ 1973.

Seznam použitých zkratk

2LP	dvouletý plán (dvouletka)
5LP	pětiletý plán (pětiletka, též PLP)
akce 5 M	akce 5 milionů brigádnických hodin odpracovaných občany ve prospěch republiky na zvelebování obce
AS MV	archivní správa Ministerstva vnitra
AV NF	akční výbor Národní fronty
BOV	byro okresního výboru
BSP	brigáda socialistické práce
BÚV	byro ústředního výboru
bm	běžný metr
CO	civilní obrana
CS	celostátní spartakiáda
CŠV	celoškolský výbor
CVP	centrální výrobní plán
CZV KSČ	celozávodní výbor Komunistické strany Československa
ČML	Českomoravský len (výrobní podnik v Teplé)
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
čs., Čs., čsl.	československý, Československý
ČSA	Československá armáda
ČSAD	Československá automobilová doprava
ČSČK	Československý svaz Červeného kříže
ČSD	Československé státní dráhy
ČSDR	Český svaz družstevních rolníků
ČSLA	Československá lidová armáda
ČSM	Československý svaz mládeže (též SČM)
ČSN	československá státní norma
ČSR	Československá republika, Česká socialistická republika
ČSSR	Československá socialistická republika
ČSS	Československé statky
ČSSS	Československé státní statky
ČSTV	Československý svaz tělesné výchovy
ČSŽ	Československý svaz žen
DSAP	Německá sociálně demokratická strana dělnická v Československé republice (Deutsche Sozialdemokratische Arbeiterpartei in der Tschechoslowakischen Republik)
DV ROH	dílenský výbor Revolučního odborového hnutí
DZ	dřevařský závod
EL NAD	evidenční list národního archivního dědictví
fa	firma
FS	federální shromáždění
GO	generální oprava
GŘ	generální ředitelství
HD	hospodářské družstvo
hosp.	hospodářský
HTÚ, HTÚP	hospodářsko-technické úpravy, hospodářsko-technické úpravy pozemků

inv.	inventární
instr.	instruktor
jiskra, Jiskra	označení nejmladších členů a jejich oddílů při pionýrské organizaci
JHR	jednotně hospodařící rolník (rolníci)
JSČZ	Jednotný svaz českých zemědělců
JZD	jednotné zemědělské družstvo
KAV NF	krajský akční výbor Národní fronty
Kčs	koruna československá
KML	kurz marxismu-leninismu
KNV	krajský národní výbor
Komsomol	komunistický svaz mládeže (Všesvazový leninský komunistický svaz mládeže v bývalém SSSR)
KOR	krajská odborová rada
KPŠ	krajská politická škola
KPZ	komplexní plán zemědělství (pravděpodobně)
KS	komunální služby, komunistická strana
KSČ	Komunistická strana Československa
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
KS MV	krajská správa ministerstva vnitra
KSSS	Komunistická strana Sovětského svazu
KÚNZ	krajský ústav národního zdraví
KV	krajský výbor
LD	lesnické družstvo
LM	Lidové milice
LSD	lidové spotřební družstvo
LZ	lesní závod
MAV NF	místní akční výbor Národní fronty
MČSSP	Měsíc Československo-sovětského přátelství
MDŽ	Mezinárodní den žen
MěNV	městský národní výbor
MěV	městský výbor
MH	místní hospodářství
MKRK	místní kontrolní a revizní komise
MLP	ministerstvo lehkého průmyslu
MNV	místní národní výbor
MO	místní organizace
MP	místní průmysl
MŠ	mateřská škola
MV	ministerstvo vnitra, místní výbor
MVk	ministerstvo výkupu
NAD	národní archivní dědictví
NDR	Německá demokratická republika
NF	Národní fronta
NH	národní hospodářství
n. p.	národní podnik
NS	národní shromáždění
NSDAP	Nationalsozialistische deutsche Arbeiterpartei (Nacionálně socialistická německá dělnická strana)
NsP	nemocnice s poliklinikou
NSR (SRN)	Německá spolková republika (též Spolková republika Německo)

NV	národní výbor
OAV NF	okresní akční výbor Národní fronty
OBH	organizace bytového hospodářství
OBP	oblastní bytový podnik
ObPS	oblastní podnik služeb
OHS	okresní hygienická stanice
OHES	okresní hygienicko-epidemiologická stanice
OLSD Jednota	Okresní lidové spotřební družstvo Jednota
OMAS	Otázky míru a socialismu (noviny)
ONV	okresní národní výbor
OO MV	okresní (obvodní) oddělení ministerstva vnitra
OOR	okresní odborová rada
OO VB	obvodní oddělení Veřejné bezpečnosti (též okresní oddělení)
OO STB, OO StB	obvodní oddělení Státní bezpečnosti (též okresní oddělení)
OPAS, OPaS	okresní poradna a studovna
OPBH	okresní podnik bytového hospodářství
OPK	okresní průmyslový kombinát
OPMH	okresní podnik místního hospodářství
OPS	okresní pedagogické středisko
ORK	okresní revizní komise
OSK	okresní správní komise
OSP	okresní stavební podnik
OS	oborový statek, okresní soud
OSD	obchodní spotřební družstvo
OSS	okresní správa spojů
OSSS	okresní správa státních silnic
OS SNB	okresní správa Sboru národní bezpečnosti
OSŠ	oblastní stranická škola
OSŽ	okresní svaz žen
OŠ LM	okresní štáb Lidových milicí
OÚNZ	okresní ústav národního zdraví
OÚSS	okresní ústav sociálních služeb
OV	okresní velitelství, okresní výbor
OV ČSTV	okresní výbor československého svazu tělesné výchovy
OV OS, OVOS	okresní výbor odborového svazu
OVS	okresní vojenská správa
OV TVS	okresní výbor tělovýchovy a sportu
OVV	okresní vojenské velitelství
OZAP	Obchodní zařízení a potřeby
OZH	okresní záložna hospodářská
OZS	okresní zemědělská správa
PaM	práce a mzdy
PHM	pohonné hmoty
PJ	pracovní jednotka
PKV	předsednictvo krajského výboru
PLP	pětiletý plán (též 5PL)
PNS	Poštovní novinová služba
PO	požární ochrana, pionýrská organizace
PO ČSM	pionýrská organizace Českého svazu mládeže
pol.	politický, pololetí

PO SSM	pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže
POV	předsednictvo okresního výboru
POZ	politicko-organizační zabezpečení
PŘ	podnikové ředitelství
PS	pohraniční stráž, pomocná stráž
PS VB	Pomocná stráž Veřejné bezpečnosti
PÚV	předsednictvo ústředního výboru
PV	podnikový výbor
ref.	referát, referent
ROH	Revoluční odborové hnutí
RP	Rudé právo (noviny)
RSŠ	rok stranického školení
RVHP	Rada vzájemné hospodářské pomoci
s.	soudruh, soudružka
SARM	Spolupráce s armádou
Sb.	sbírka (zákonů)
SBCS	Státní banka československá
SČM	Svaz české mládeže (též ČSM)
SČSP	Svaz československo-sovětského přátelství
SD	spotřební družstvo
SDR	Svaz družstevních rolníků
sign.	signatura
SJ	sokolská jednota
SK	sportovní klub
SKJ	Svaz komunistů Jugoslávie
SKV KSČ	Sekretariát krajského výboru Komunistické strany Československa
SLD	spotřební lidové družstvo
SM	Stráž míru (noviny)
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SOA	státní oblastní archiv
soc.	socialistický
SOkA	státní okresní archiv
Sokol	tělovýchovná organizace
s. p.	státní podnik
SPB	Svaz protifašistických bojovníků
SPO	Svaz požární ochrany
SRPŠ	Sdružení rodičů a přátel školy
SSM	Socialistický svaz mládeže
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
SŠ	stranické školení
STS	strojní a traktorová stanice
SÚV KSČ	Sekretariát Ústředního výboru Komunistické strany Československa
Svazarm	Svaz pro spolupráci s armádou
SVVŠ	střední všeobecně vzdělávací škola
TASS	Tisková agentura Sovětského svazu
TD	traťová distance
THN	technicko-hospodářská norma
THP	technicko-hospodářský pracovník
TJ	tělovýchovná jednota
TKK	tarifní kvalifikační katalog

TLP	Toužimská lesní pila (pravděpodobně)
TO ČSD	traťový oddíl Československých státních drah
TOO	technicko-organizační opatření
TPF	technicko-průmyslové a finanční plány
UO	uliční organizace
USA	Spojené státy americké
Ú. I.	úřední list
ÚMEZ	zkratka funkce v odd. JZD na ústředí JSČZ
ÚNP	ústav národního pojištění
ÚO	útvarová organizace
ÚRO	Ústřední rada odborů
ÚRD	Ústřední rada družstev
ÚV	ústřední výbor
VAD	podnik
VB	veřejná bezpečnost
VČS	výroční členská schůze
VD, v. d.	výrobní družstvo
VDI	výrobní družstvo invalidů
VO	vesnická organizace
VŘSR	Velká říjnová socialistická revoluce
VS	výborová schůze
VSD	výrobní spotřební družstvo
VŠ	vysoká škola, večerní škola
VTR	vědecko-technická revoluce
VÚ	vojenský útvar
VUML	večerní univerzita marxismu-leninismu
vyhl.	vyhláška
VŽ	výbor žen
zák.	zákon
ZDŠ	základní devítiletá škola
ZJ	závodní jednotka
ZK	základní kroužek
ZKV	západočeský krajský výbor
ZNV	Zemský národní výbor
ZO	základní organizace, závodní organizace
ZOU	zemědělské odborné učiliště
zpč.	západočeský
Zpč. KNV, ZKNV	Západočeský krajský národní výbor
ZSJ	základní sokolská jednota
ZSZ	zemědělský stavební závod
ZŠ	základní škola
ZŠP	závodní škola práce
ZUŠ	základní učňovská škola
ZV	závodní výbor
ŽS	Život strany (noviny)

V textech zápisů jsou uváděny další úzce specifické zkratky, které nebylo možno v průběhu inventarizace ze souvislostí identifikovat (např. CVFP, DSO Sokol, ODR, OKZVV, ORD, OÚPZ, OZZZ, STAS, STSS, ÚHZV, ÚMEZ, VFP, VKR, VOV, VZ, ZSP).

Celkový přehled struktury archivního souboru

<i>Název</i>	<i>Časový rozsah</i>	<i>Číslo inventární jednotky</i>	<i>Číslo evidenční jednotky</i>
Okresní konference OV KSČ	1949 – 1951, 1953 – 1959	1 – 10	N 1 – 2
Plénum OV KSČ	1949 – 1960	11 – 22	N 3 – 5
Předsednictvo OV KSČ	1949 – 1960	23 – 34	N 6 – 20
CELKEM:		34	20
<i>Metráž fondu</i>	2,40 bm		
<i>Časový rozsah fondu</i>	1949 – 1960		

**Přehled předsedů, vedoucích tajemníků a tajemníků OV KSČ Toužim
v letech 1949 – 1960**

Rok	Předseda OV	Vedoucí tajemník OV	Tajemníci OV
1949	František Pleskač	Kratochvíl	Žemlička (hospodářský), Josef Mareš (zemědělský a zástupce vedoucího tajemníka), Ladislav Vnouček (kádrový), Kohout (kulturně-propagační), na schůzi POV 9. 8. 1949 schválen Voráček (hospodářský)
	Josef Rajser	Karel Pražský	
		Jaroslav Prodělal	
1950	Ladislav Braun	Jaroslav Prodělal	Josef Mareš (zemědělský a zástupce vedoucího tajemníka), Ladislav Vnouček (kádrový), Kohout (kulturně-propagační)
		na okresní konferenci zvolen Oldřich Čálek	na schůzi POV dne 1. 4. 1950 zvolen Jaroslav Prodělal (zástupce vedoucího tajemníka), Josef Mareš (zemědělský), Ladislav Vnouček (kádrový), Kohout (kulturně-propagační), na schůzích POV dne 15. 6. 1950 zvolen Veverka (hospodářský), po něm zvolen Jůna, na schůzi POV dne 28. 9. 1950 zvolena Marie Masnerová (kádrový)
1951	Konstantin Lojka	Oldřich Čálek	Ladislav Braun (zástupce předsedy), Josef Mareš (zemědělský a zástupce vedoucího tajemníka), Marie Masnerová (kádrový)
		na schůzi POV a na schůzi pléna dne 27. 8. 1951 zvolen Emil Váňa	Tomáš Čmelík (zástupce předsedy), na schůzi POV dne 27. 8. 1951 zvoleni Antonín Prát (zemědělský a zástupce vedoucího tajemníka), Bohumil Karas (kádrový – odd. stranické práce)
1952	Jiří Kubera	Emil Váňa	Otakar Šikýř (zástupce vedoucího tajemníka), Antonín Prát (zemědělský – též „zemodělu“), Bohumil Karas (kádrový – odd. stranické práce)
			na schůzi POV dne 12. 8. 1952 schválen Vladimír Svojanovský (kádrový – odd. stranické práce), na schůzi POV dne 14. 10. 1952 schválen Otakar Šikýř (zemědělský)
1953	--	Emil Váňa	na schůzi BOV dne 3. 2. 1953 schválen Vladimír Svojanovský (zemědělský), Otakar Šikýř (kádrový) na schůzi pléna dne 10. 3. 1953 schválen jen jeden tajemník Vladimír Svojanovský (tajemník „zemodělu“)
1954	--	Miloš Hladík	Vladimír Svojanovský
1955	--	Miloš Hladík	Vladimír Svojanovský

<i>Rok</i>	<i>Předseda OV</i>	<i>Vedoucí tajemník OV</i>	<i>Tajemníci OV</i>
1956	--	Miloš Hladík před okresní konferencí doporučen KV KSČ a pak zvolen do funkce Antonín Pekárek	Vladimír Svojanovský
1957	--	Antonín Pekárek	Vladimír Svojanovský
1958	--	Antonín Pekárek	Vladimír Svojanovský (po dobu jeho studia na Vysoké stranické škole při ÚV KSČ byl na schůzi pléna OV dne 27. 9. 1958 schválen tajemníkem Josef Šimánek)
1959	--	Antonín Pekárek	Vladimír Svojanovský (po dobu jeho studia na Vysoké stranické škole při ÚV KSČ byl zastupujícím tajemníkem Josef Šimánek), Svatopluk Lambor
1960	--	Antonín Pekárek	Vladimír Svojanovský, Svatopluk Lambor

Pozn.: předseda OV KSČ byl volen pouze do roku 1952.

**Přehled základních organizací KSČ v okrese Toužim
s počty členů a kandidátů**

<i>Rok</i>	<i>Počet členů KSČ</i>	<i>Počet kandidátů KSČ</i>	<i>Počet základních organizací</i>	<i>Z počtu základních organizací:</i>			
				<i>Počet závodních, ostatních a útvarových organizací</i>	<i>Počet organizací v zemědělství</i>	<i>Počet vesnických organizací</i>	<i>Počet uličních organizací</i>
1949	--	--	--	--	--	--	--
1950	--	--	119	13	--	94	--
1951	2 194	189	120	12	6	90	--
1952	2 081	127	105	25	--	80	--
1953	2 017	129	123	33	11	79	--
1954	1 852	111	122	45	--	77	--
1955	1 769	133	127	54	--	73	--
1956	1 925	62	127	54	--	73	--
1957	1 719	126	121	48	--	73	--
1958	1 671	190	114	43	--	68	3
1959	1 714	279	116	29	16	68	3
1960	--	--	--	--	--	--	--

Údaje do přehledu byly čerpány ze zápisů volených orgánů a převážně z výročních zpráv okresních konferencí:

- 1) k roku 1949 nejsou v písemnostech uváděny žádné údaje
- 2) k roku 1950 a 1951 ze zprávy mandátové komise, která je součástí zápisů z V. a VI. okresní konference, údaje o počtu členů a kandidátů ze zápisu ze schůze POV ze dne 20. 11. 1951
- 3) k roku 1952 z hodnocení politických akcí okresu Toužim, které bylo projednáváno na schůzi POV dne 16. 12. 1952

- 4) k roku 1953 ze zprávy mandátové komise, která je součástí zápisu z okresní konference a z přílohy k okresní konferenci 1953 – Výroční zpráva k VIII. okresní konferenci KSČ v Toužimi ve dnech 18. – 19. 4. 1953; organizační záležitosti a vývoj okresní organizace byl projednáván na schůzích pléna OV dne 4. 8. 1953 a 29. 11. 1953, údaje stavu se liší od údajů z okresní konference
- 5) k roku 1954 z projevu okresního tajemníka na IX. okresní konferenci, počet členů a kandidátů ze zápisu ze schůze BOV ze dne 22. 4. 1954
- 6) k roku 1955 údaje o počtu ZO čerpány ze zprávy okresní revizní komise, která je součástí zápisu z XI. okresní konference v roce 1956, údaje o počtu členů a kandidátů ze zápisu ze schůze BOV ze dne 21. 2. 1956
- 7) k roku 1956 údaje o počtu členů a kandidátů čerpány z projevu vedoucího tajemníka na XII. okresní konferenci v roce 1957, údaje o počtu ZO a VO ze zápisu ze schůze BOV ze dne 12. 6. 1956
- 8) k roku 1957 ze zápisu ze schůze BOV ze dne 27. 3. 1957
- 9) k roku 1958 ze zápisu ze schůze BOV ze dne 21. 5. 1958
- 10) k roku 1959 ze zprávy okresní revizní komise, která je součástí zápisu z XIV. okresní konference v roce 1959, počet členů a kandidátů ze zápisu ze schůze BOV ze dne 27. 1. 1960
- 11) k roku 1960 nejsou v písemnostech uváděny žádné údaje

Výkaznictví se průběhu let měnilo, hlavně v počtu základních organizací dle organizačního složení se přešlo na vykazování počtu členů v nich, údaje byly pak uváděny v počtech osob nebo v procentech. Postupně také přibývaly nové statistické a srovnávací údaje dle potřeb sestavování podkladových materiálů k vnitrostranickým otázkám pro okresní konference. Z těchto důvodů nejsou v přehledu některé údaje uvedeny.

Při sledování údajů v tabulce je třeba mít na zřeteli správní a územní vývoj okresu Toužim (viz kapitola I. Vývoj původce archivního souboru).

Inventární seznam

A. SPISOVÝ MATERIÁL*a) spisy***OKRESNÍ VÝBOR KSC****I. VOLENÉ ORGÁNY****1. Materiály okresní konference a volených orgánů okresního výboru KSC****1.1. Okresní konference KSC**

1	Zápis o průběhu konference ve dnech 9. – 10. dubna 1949	1949	N 1
2	Zápis o průběhu konference ve dnech 15. – 16. dubna 1950	1950	N 1
3	Zápis o průběhu konference ve dnech 7. – 8. dubna 1951	1951	N 1
4	Zápis o průběhu konference ve dnech 18. – 19. dubna 1953	1953	N 1
5	Zápis o průběhu konference ve dnech 20. – 21. března 1954	1954	N 1
6	Zápis o průběhu konference ve dnech 12. – 13. března 1955	1955	N 1
7	Zápis o průběhu konference ve dnech 17. – 18. března 1956	1956	N 2
8	Zápis o průběhu konference ve dnech 16. – 17. února 1957	1957	N 2
9	Zápis o průběhu konference ve dnech 22. – 23. března 1958	1958	N 2
10	Zápis o průběhu konference ve dnech 14. – 15. března 1959	1959	N 2

1.2. Plénum OV KSC

11	Zápis ze zasedání pléna OV KSC (27. 9., 12. 10., 13. 10., 16. 11., 20. 11.)	1949	N 3
----	--	------	-----

Archivní soubor: KSČ – okresní výbor Toužim 1949 – 1960

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo evid. jednotky
12	Zápis ze zasedání pléna OV KSČ (21. 2., 23. 4., 23. 5., 31. 5., 25. 7., 29. – 30. 7., 29. 8., 29. 11.)	1950	N 3
13	Zápis ze zasedání pléna OV KSČ (3. 3., 26. 4., 22. 5., 29. 6., 7. 8., 27. 8., 17. 9., 20. 9.)	1951	N 3
14	Zápis ze zasedání pléna OV KSČ (6. 1., 17. 5., 9. 11., 30. 12.)	1952	N 3
15	Zápis ze zasedání pléna OV KSČ (10. 3., 15. 5., 19. 6., 7. 7., 4. 8., 8. 9., 23. 10., 29. 11., 15. 12.)	1953	N 3
16	Zápis ze zasedání pléna OV KSČ (12. 1., 15. 2., 8. 3., 10. 4., 8. 5., 21. 5., 29. 5., 18. – 19. 6., 10. 7., 31. 7., 27. 8., 22. 9., 13. 10., 11. 11., 20. 12.)	1954	N 3
17	Zápis ze zasedání pléna OV KSČ (29. 1., 28. 2., 10. 3., 20. 4., 18. 5., 7. 7., 30. 7., 18. 9., 31. 10., 30. 11.)	1955	N 4
18	Zápis ze zasedání pléna OV KSČ (7. 1., 3. 2., 3. 3., 12. 3., 5. 4., 7. 5., 30. 7., 7. 9., 23. 11., 27. 11., 8. 12.)	1956	N 4
19	Zápis ze zasedání pléna OV KSČ (8. 1., 12. 2., 7. 3., 6. 4., 27. 4., 6. 7., 3. 8., 18. 9., 13. 10., 2. 11., 13. 11., 29. 12.)	1957	N 4
20	Zápis ze zasedání pléna OV KSČ (10. 2., 18. 3., 23. 3., 23. 4., 11. 6., 25. 6., 20. 8., 27. 9., 6. 11., 19. 11.)	1958	N 4
21	Zápis ze zasedání pléna OV KSČ (31. 1., 11. 3., 8. 4., 17. 6., 26. 8., 10. 10., 30. 10., 5. 12.)	1959	N 5
22	Zápis ze zasedání pléna OV KSČ (1. 2., 22. 2., 11. 3.)	1960	N 5
1.3. Předsednictvo (byro) OV KSČ			
23	Zápis ze zasedání POV KSČ (leden – prosinec)	1949	N 6

Archivní soubor: KSČ – okresní výbor Toužim 1949 – 1960

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo evid. jednotky
24	Zápis ze zasedání POV KSČ (leden – prosinec)	1950	N 6
25	Zápis ze zasedání POV KSČ (leden – červen)	1951	N 6
	Zápis ze zasedání POV KSČ (červenec – prosinec)	1951	N 7
26	Zápis ze zasedání POV KSČ (leden – říjen)	1952	N 7
	Zápis ze zasedání POV KSČ (listopad – prosinec)	1952	N 8
27	Zápis ze zasedání BOV KSČ (leden – červenec)	1953	N 8
	Zápis ze zasedání BOV KSČ (srpen – prosinec)	1953	N 9
28	Zápis ze zasedání BOV KSČ (leden – březen)	1954	N 9
	Zápis ze zasedání BOV KSČ (duben – prosinec)	1954	N 10
29	Zápis ze zasedání BOV KSČ (leden – březen)	1955	N 10
	Zápis ze zasedání BOV KSČ (duben – prosinec)	1955	N 11
30	Zápis ze zasedání BOV KSČ (leden – únor)	1956	N 11
	Zápis ze zasedání BOV KSČ (březen – prosinec)	1956	N 12
31	Zápis ze zasedání BOV KSČ (leden – prosinec)	1957	N 13
32	Zápis ze zasedání BOV KSČ (leden – srpen)	1958	N 14
	Zápis ze zasedání BOV KSČ (září – prosinec)	1958	N 15

Archivní soubor: KSČ – okresní výbor Toužim 1949 – 1960

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo evid. jednotky
33	Zápis ze zasedání BOV KSČ (leden – 15. dubna)	1959	N 16
	Zápis ze zasedání BOV KSČ (22. dubna – červen)	1959	N 17
	Zápis ze zasedání BOV KSČ (červenec – 7. října)	1959	N 18
	Zápis ze zasedání BOV KSČ (9. října – prosinec)	1959	N 19
34	Zápis ze zasedání BOV KSČ (leden – březen)	1960	N 20

Název archivní pomůcky:	KSČ – okresní výbor Toužim
Časové rozmezí:	1949 – 1960
Počet evidenčních jednotek:	20 (20 kartonů)
Počet inventárních jednotek:	34
Rozsah v bm:	2,40 bm (20 kartonů – 2,40 bm)
Stav ke dni:	12. října 2006
Zpracovala:	Simona Pelcová
Pomůcku sestavila:	Simona Pelcová
Počet stran:	38
Počet výtisků archivní pomůcky:	4
Schválil:	Mgr. Milan Augustin dne 12. 10. 2006 pod čj. SOAP/030-0616/2006

Nová tiráž GI 2012–2013

Název archivní pomůcky:	KSČ – okresní výbor Toužim
Značka archivního fondu:	OV KSČ Toužim
Časový rozsah fondu:	1949–1960
Počet evidenčních jednotek:	20 (20 kartonů)
Počet inventárních jednotek:	34
Rozsah fondu v bm:	2,40 bm
Stav ke dni:	13. 11. 2012
Vypracoval:	Petra Sofronová